

785

פרוטוקול מס' 21/21

מישיבת ועדת העבודה
מיום ד', י"ח בתמוז תשס"ז - 27.6.56

חברי הועדה:

נ כ ה ד :

- ע. גוברין - היו"ר
- י. א. אלטובי
- י. בן-אהרן
- ה. ברגר
- ב. צ. הרמל
- א. וילנסקה
- א. כהן
- ח. סיגורי-כהן
- י. ריפתיין

מוזמנים:

- מר ורטהיים - מטעם משרד העבודה
- מר קרובובי - " " "
- מר שעל - " " "

ח ט ר ד :

- ס. אולמרט
- ב. אידלסון
- א. בקר
- ס. אלטר
- י. רימלט

- 1. חוק הטכנים קיבוציים;
- 2. טונות.

סדר-היום:

חוק הסכמים קיבוציים, תשט"ז - 1956:

היור"ע גוברין:

נס"ד אח הדיון בסעיף 25.

ח. סיגורי-כהן:

אח צו ההרחבה יחול על מפעלים ולא יהיו דומים במבנה הסכמי ולהם לאותם המפעלים החוזמים על ההסכם הקיבוצי, הוא עלול לפגוע לא רק במפעלים אלא גם בעובדים, שיפלוטו מהעבודה עקב סגירת המפעלים, ועל-כן אני חושב שאי-אפשר לקבל את הסעיף הזה.

ב. צ. הראל:

אני מציע לדחות את ההחלטה על סעיף זה.

י. אלסווגי:

לדעתי, אין כל הגיון לדחות את ההחלטה על סעיף זה, מכיון שכל הטענות הבאים אחריו קשורים בו. אני מציע לקבל את הסעיף כלשונו וכרוחו.

י. ריפתין:

אני חוזר על הצעתי, שצו הרחבה יינתן מתוך הסכמה של שני הצדדים.

י. בן-אהרן:

אין להביח שמשרד העבודה יתן צו הרחבה העלול לגרום לסגירת מפעלים. להיפך, הנטייה הטבעית תהיה לפגור ולא למהר, והאינטרס של העובדים ינותב העבודה יהיה דוקא בהרחבה, והולטון יהיה הכלם.

חבר הכנסת ריפתין הציע שצו ההרחבה

יינתן מתוך הסכמת שני הצדדים, הרי ההסכם נחתם במסגרת שני הצדדים, כך שאין צורך לבקש עוד פעם את הסכמתם ולהעמידם במבחנים קשים. יהיה צורך בצו הרחבה כאשר האחידות בעלי התעסוקה חנסה להשיע על מפעלים בלתי מאורגנים להצטרף להסכם והם יסרבו.

אני מציע לקבל את הסעיף כפי שהוא.

היור"ע גוברין:

הצעת החוק קובעת, שאם נחתם הסכם קיבוצי עם 70% של המפעלים, בכדי שלא תהיה התחרות בלתי הוגנת מצד המפעלים הבלתי מאורגנים, תהיה ליד מסכות להרחיב את ההסכם על שאר המפעלים. הצעה חבר הכנסת ריפתין שצו ההרחבה יינתן בהסכמת שני הצדדים, היתן למעבידים את ההזדמנות לערער הסכם שכבר הושג. אם הגיעו להסכם, אין להעלות על הדעת העובדים לא יסכימו כי הוא יחול גם על שאר העובדים, כך שההתנגדות לכך יכולה להיות רק מצד נותני העבודה, ואינני רוצה להחנות את הרחבת ההסכם בהסכמת נותני העבודה המאורגנים. אני מציע לקבל את הסעיף כפי שהוא מוצע.

מר ורטהיים:

אי-אפשר לדחות את ההצבעה על סעיף זה, מכיון שכל הטענות הבאים אחריו תלויים בו - ענין צו ההרחבה הוא המסגרת של החוק.

צו ההרחבה אינו בא לקבוע תנאי עבודה חדשים, הוא בא לעזור לאותם הצדדים שקבעו את תנאי העבודה בחלק הגדול של המפעלים, להרחיבם על שאר המפעלים, לטובת המשק ולטובת המעובדים.

חבר הכנסת אידוב כהן שאל למה להטיל

צו הרחבה על מפעל שעובדיו מרוצים מתנאי העבודה. עובדים אלה מפריעים למשק כולו, ועל כן אני מציע לקבל את הסעיף כפי שהוא מוצע.

היו"ר ע. גוברין:

מכיון שהזבעה מאלה לדחות את ההחלטה בקשר לסעיף זה, אני מציע להענות לה.

הוחלט לדחות את ההצבעה על סעיף 25.

סעיף 26:

ב.צ.ה.ה.ר.א.ל.:

ההאחדות בעלי העשייה הציעה, כי חלק הסעיף המתחיל במלים "חדשים קודם לכן..." יתבטל ובמקומו יבואו המלים הבאות: "לדושה חדשים קודם לכן בקובץ ההסכמים הקיבוציים הודעה מפורטת על הצו שהור כתכונן לחתום. פורטמה הודעה כזאת, יהיה ראוי כל צד, עליו יחול הצו בהתאם להודעה, תוך ששה שבועות מיום פרסום ההודעה, לערער בפני בית דין לערעורים לעניני עבודה. הוגש ערעור כזה, לא יפורסם הצו ביחס למערער אלא לאחר יגדחה ערעורו".

אם סעיף 25 יתקבל כפי שהוא, אני תוכן באפשרות של ערעור בפני בית דין לעניני עבודה, ובהזדמנות זו אני מציע הקמת בתי דין לעניני עבודה.

היו"ר ע. גוברין:

אני תוסך בשני המיקונים של ההאחדות בעלי העשייה: 1. במקום חדשים - שלדושה חדשים; 2. זכות ערעור במשך ששה שבועות.

מבחינה עקרונית, אינני שולל הקמת בתי דין לעניני עבודה. יכול להיות שחוקת העבודה בארץ תפתח במשך השנים בצורה כזאת שיהיה צורך בבתי דין ליישוב חילוקי דעות על יסוד חוזים קיימים, אולם מתוך הנסיון אני יודע כי בכל מקום שרצו להטיל בכוח חוק יחסי עבודה - הוא לא התקיים. אני נגד זה שנקבע כאן דרך אגב את הצורך בבתי דין לעניני עבודה - ענין זה מחייב חוק מיוחד, אשר מחייב דיון מיוחד במטלה ובכנסת. לדעתי, אין גם צורך בכך, מאחר שאנו מקיימים טוענה המורכבת באופן יזוה מנציגי העובדים ונציגי הנתני העבודה.

י. ריפתיין:

מבחינה טיפוטית, לא מתקבל על הדעת שהשר הוא נתן הצו והוא גם האינטסטנציה לערעורים.

היו"ר ע. גוברין:

בסעיף 26 נאמר בפירוט: "ראוי כל מעוניין לעזור על מתן הצו לפני הור בדרך שתיקבע בתנאות", כלומר, השר יכול לקבוע בתקנות שהערעור על מתן הצו יהיה בפני המועצה, או בפני ועדה מיוחדת. נוסח זה ישנו בכל חוקי העבודה. בהתקנת התקנות חייב השר להתייעץ עם המועצה המורכבת מנציגי העובדים ונציגי הנתני העבודה. אפשר גם להוסיף, כי בהתקנות תקנות מטויטות ידועץ השר גם בחברי ועדת העבודה של הכנסת.

אירוב כהן:

אני רוצה להבטיח שיקול דעת נוסף במתן הצו, ועל כן אני מציע שהערעור על הצו יהיה בפני המועצה.

י. ריפתיין:

אני מציע לקבוע, כי "ראוי כל מעוניין לעזור על מתן הצו בדרך שתיקבע בתקנות, כלומר, שיעוד תיקבע דרך לערעורים שתהיינה באיזור ועדה העבודה של הכנסת".

ע.ע.

סר ורטהיים:

אני כבין את ערעורו של חבר הכנסת ריפתין על כך שאותה אינסטנציה המוציאה את צו ההרחבה היא גם האינסטנציה לערעורים. הפרוצדורה בענין זה היא זו: תהיה הודעה מוקדמת על הכוונה להרחיב הסכום קיבוצי, ואז יכולים להגיש ערעור. בתקנות בודאי ייקבע, שהערעורים יהיו בפני המועצה, וכפי שהמועצה תחווה דעתה על עצם ההרחבה, היא תחווה את דעתה גם על הערעורים.

סעיף 26 נחקל עם זני התיקונים:

1. בטקום חדשיים - 3 חדשים;
  2. זכות ערעור בכסף 6 שבועות.
- הסתייגות: ב.צ. הראל

סעיף 27:

היו"ר ע. גוברין:

נציגי ההסתדרות הציעו להוסיף פיסקה (ד) כדלקמן: "ובהתייעצות עם הארגון הארצי המייצג את הסטפר הגדול ביותר של עובדים במדינה ועם ארגונים ארציים יציגים של המעבידים, שלרעת שר העבודה נוגעים בדבר".

נציגי התאחדות בעלי התעסיה הציעו:

1. אחרי הטלים "חוות דעתה" להוסיף את המלה "החיובית"; 2. אחרי סעיף-קטן (3) להוסיף סעיף-קטן (4) בזו הלשון: "למרות האסור לעיל לא יינחן צו הרחבה ביחס למפעל, טוג מפעלים או לגבי שטח במדינה שטבם הכלכלי, תנאי ואמצעי הייצור בהם או תנאי שיווק תוצרתם הם כאלה שיש יסוד להניח כי סתן צו הרחבה לגביהם יפגע בכושר התחרותם במפעלים אחרים או שעלול לפגוע בתעסוקת העובדים בהם".

א. וילנסקה:

אני מציעה למחוק את סעיף-קטן (3) ביחס למועצה הראשית ליחסי עבודה הפועלת סכוח חוק ליישוב סכסוכי עבודה, שטרם נתקבל, כזני שהמועצה הזאת מתערבת בענינים של המאבק המעמדי בין העובדים לבין המעבידים, והנסיגון הוכיח כי התערבות כוסד מטשלת היא לרעת העובדים, היא מפעילה לחץ לוויתור על תביעות העובדים והיא מחזקת למעשה את ידי המעבידים במערכה הזאת. אני חושבת, כי המאבק המעמדי צריך להיות מנוהל באורח תופשי בין העובדים והמעבידים, ללא עזרה, כעקיפין או במישרין, מצד הממשלה למעבידים, כפי שזה בא לידי ביטוי בהתערבות הסוסד הזה.

ב.צ. הראל:

אינני מתנגד להצעת ההסתדרות שצו ההרחבה ינתן לאחר התייעצות עם הארגון היציג של העובדים ועם הארגון היציג של המעבידים. אני רק חושב שזה סיוחד, מכיוון שבסעיף-קטן (3) כבר נאמר שעל השר להוועץ במועצה הראשית ליחסי עבודה, המורכבת מבאי-כוח העובדים ומבאי-כוח בוחני העבודה.

כן אני חושך בהצעות התאחדות בעלי התעסיה.

י. ריפתין:

האם יכול להיות חוזה קולקטיבי העוסד בסחירה לאסנה בינלאומית?

סר שעל:

כן.

י. ריפתין:

אשר למועצה הראשית ליחסי עבודה הפועלת מכוח חוק ליישוב סכסוכי עבודה, הרי חוק זה טרם נתקבל.

27.6.56

אני חושך בהצעת נציגי ההסתדרות, שצו ההרחבה ייגזר לאחר התייעצות בארגון היציג של העובדים ובארגון היציג של המעבידים. סעיף-קטן (3) אינו עונה על כך, מכיון שהמועצה הראשית ליחסי עבודה מורכבת מ-3 חלקים: נציגי המנגנון הממשלתי, העובדים והמעבידים.

י. אלטוגי:
לדברי חברת הכנסת וילנסקה, כבר נאמר שאין צו הרחבה לגבי הסכם חדש, כי אם לגבי הסכם קיים.

אשר להגדרת תפקידי המועצה לפי הצעת התאחדות בעלי התעשייה, אינני רואה בזה כל צורך.

לעומת זאת, אני בעד הצעת ההסתדרות, אולם לא כפי שמציע חבר הכנסת הראל, אלא כתוספת לסעיף-קטן (3). המועצה מכוח חוק ליישוב סכסוכי עבודה היא מועצה קבועה, בעוד שהסתדרות ולהתאחדות בעלי התעשייה יש דינמיות בחיי יום יום.

ח. מיגורי-כהן:
אני מציע להוסיף: "ובהתייעצות עם הארגונים של העובדים בכדינה ועם הארגונים הארציים של נותני העבודה". כל זמן שקיימים ארגוני עובדים סלבד הסתדרות העובדים הכללית, אי-אפשר להתעלם מהם.

אידוב כהן:
אני מציע, כי לפני ששר העבודה כיוזמתו הוא ירצה לפרסם על כוונתו להוציא צו הרחבה, יתייעץ עם נציגי העובדים והמעבידים. אחר כך, לפני מתן הצו, יקבל את חוות דעת המועצה הראשית.

ה. ברגר:
אני סבין את הרצון לשתף יותר את הצדדים, אני רק חושש מפני סרבול, למעשה, החוק בצורתו הנוכחית קובע חובת התייעצות, למה להוסיף על כך עוד חליפת סכתבים בין ששר העבודה וארגוני העובדים והמעבידים.

אשר להצעת חבר הכנסת מיגורי-כהן, אני סבין אותה, אבל הוא צריך לראות את המציאות כפי שהיא: ישנם עכשיו בארץ רק שני ארגוני עובדים, מפני שהפועל המזרחי ופאג"י הם חלק מהסתדרות העובדים הכללית. אם נחחיל כשיתוף ארגוני עבודה קטנים, תתעורר שאלת ייצוג הספלגות בתוך ההסתדרות.

א. וילנסקה:
מבחינה פורמלית, אי-אפשר להצביע על סעיף המסתמך על חוק שאינו קיים.

הוחלט לדחות את ההצבעה על סעיף 27

שרנון:

א. וילנסקה:
ועדת העבודה המליצה ביעורו על קידום דיון בשאלת התעטוקה במליאת הכנסת. אני מציעה לבקש מנשיאות הכנסת לקבוע את המועד ובהקדם.

י. היפתין:
מכיון שחלו בינתיים חילופי גברא בממשלה, אני מציע שהיו"ר יברר זאת קודם עם שר העבודה החדש.